

ČESKÁ REPUBLIKA
ROZSUDEK
JMÉNEM REPUBLIKY

Městský soud v Praze rozhodl v senátě složeném z předsedkyně JUDr. Ivanky Havlíkové a soudkyň Mgr. Ing. Silvie Svobodové a Mgr. Olgy Zimové v právní věci

žalobkyně: **L. G.**
bytem XXX
zastoupena Mgr. Davidem Strupkem, advokátem
se sídlem Betlémské náměstí 351/6, Praha 1

proti

žalovanému: **Ministerstvo zdravotnictví**
se sídlem Palackého náměstí 375/4, Praha 2

o žalobě proti rozhodnutí ministra zdravotnictví ze dne XXX, č. j. XXX

takto:

- I. Žaloba se zamítá.
- II. Žádný z účastníků nemá právo na náhradu nákladů řízení.

Shodu s prvopisem potvrzuje K. N.

Odůvodnění:

Vymezení věci

1. Žalobkyně se podanou žalobou domáhala přezkoumání v záhlaví uvedeného rozhodnutí ministra zdravotnictví (žalovaný), kterým bylo podle § 152 odst. 6 písm. b) zákona č. 500/2004 Sb., správní řád (správní řád) zamítnuto její odvolání proti usnesení Ministerstva zdravotnictví (ministerstvo) ze dne XXX, č. j. XXX, o zastavení řízení o žádosti o poskytnutí jednorázové peněžní částky za protiprávně provedenou sterilizaci podané dne XXX (žádost) podle zákona č. 297/2021 Sb., o poskytnutí jednorázové peněžní částky osobám sterilizovaným v rozporu s právem (sterilizační zákon).
2. Z odůvodnění žalobou napadeného rozhodnutí vyplynulo, že žalobkyně přes výzvu ministerstva (ze dne 6. 2. 2025) neodstranila vady žádosti ve stanovené lhůtě (výzva), na výzvu nijak nereagovala a výzvou požadované konkrétní datum sterilizace nedoplnila. V reakci na rozkladové námitky žalobkyně, v nichž namítala obdobně jako v podané žalobě, žalovaný poukázal na to, že uvedení data provedení sterilizace je povinnou náležitostí žádosti ve smyslu § 6 odst. 1 písm. b) sterilizačního zákona směřující k naplnění rozumného požadavku nezatěžovat zaměstnance poskytovatele zdravotních služeb (u žalobkyně XXX) nepřiměřenou administrativní zátěží vyhledávání zdravotnické dokumentace v rozsáhlých archivech. Žalobkyně v žádosti tvrdila, že k nezákonné sterilizaci došlo v roce 1967, k tomu přiložila jednu stranu dokumentu „záznam gynekologa“, kde je uveden rok 1967. Tento údaj je navíc opravován, současně se jedná o anamnestickou informaci získanou od pacienta, tedy tvrzení žalobkyně jako žadatelky, nikoli přímý důkaz sterilizace. Jiné doklady k žádosti nepřiložila, na výzvu nereagovala.
3. Dle žalovaného, pokud byla žadatelka sterilizována proti své vůli, bude si spíše okolnosti a časové souvislosti zákroku dostatečně pamatovat, než jiná žadatelka, která zákrok informovaně a vědomě podstoupila. S odkazem na svou dlouhodobou rozhodovací praxi uvedl, že k vydávání usnesení o zastavení řízení přistupuje za situace, kdy žadatelka neuvede konkrétní datum provedení sterilizace ve formátu den-měsíc-rok a toto nevyplývá z žadatelkou přiložené zdravotnické dokumentace. Datum sterilizace je přitom údaj, který nezaměnitelně určuje skutkové okolnosti jednání poskytovatele, jež žadatelka označuje za protiprávní. Rozhodnutí o přiznání jednorázové částky se vztahuje na provedení konkrétního sterilizačního zákroku. K tomu žalovaný poukázal na judikaturu Nejvyššího správního soudu (NSS), konkrétně bod 46 rozsudku ze dne 14. 11. 2023 č. j. 4 As 290/2022-42, a citoval z něj.
4. Žalovaný uzavřel, že pokud žadatelka neuvede konkrétní datum provedení sterilizace ve formátu den-měsíc-rok (datum) nebo toto nevyplývá ze zdravotnické dokumentace s odkazem na zmíněný rozsudek NSS nezbyvá, než žádost zamítnout, neboť uvedení konkrétního data provedení sterilizace je povinnou náležitostí žádosti podle zákona. Prvostupňové rozhodnutí ministerstva tak neshledal nezákonným ani procesně vadným, proto rozklad zamítl a rozhodnutí ministerstva potvrdil.

Žaloba

5. Žalobkyně v žalobě tvrdila, že její věc byla nesprávně právně hodnocena a že se správní orgány dopustily vad řízení, které k nesprávnému rozhodnutí vedly. Uznala, že zásada

Shodu s prvopisem potvrzuje K. N.

materiální pravdy správního řízení není bezbřehá a je třeba nastolit spravedlivou rovnováhu mezi právem účastníka řízení na ochranu svých oprávněných zájmů, zde navíc specifického významu a charakteru řízení, s obecnými povinnostmi žadatele, včetně břemene tvrzení a důkazního břemene, s přihlédnutím k jejich oslabení v řízení podle sterilizačního zákona, a se zájmem na efektivitě a ekonomičnosti správního řízení, které nebude působit nepřiměřenou zátěž správním orgánům ani třetím osobám.

6. Žalobkyně konstatovala, že § 6 odst. 1 písm. a) sterilizačního zákona skutečně uvádí, že žádost musí obsahovat „datum“ zákroku a čistě jazykový výklad tohoto pojmu vede k závěru, že jde o označení konkrétního dne. Nicméně je třeba aplikovat i výklad teologický. Z něj lze dovodit, že neuvedení konkrétního přesného dne není takovou vadou, která by činila žádost neprojednatelnou a vedoucí k zastavení řízení. V její věci samo ministerstvo připouští, že datum ve formátu den-měsíc-rok nevyžaduje, pokud ho následně zjistí ze zdravotnické dokumentace. To ale odporuje formálnímu jazykovému výkladu § 6 odst. 1 písm. a) sterilizačního zákona. Pokud lze údaj v dalším řízení dodatečně zjišťovat či upřesňovat, logicky se nemůže jednat o náležitost, jejíž absence činí žádost neprojednatelnou.
7. Žalobkyně poukázala na věc sp. zn. MZDR 33413/2024-4/PRO a sp. zn. MZDR 23875/2023-15/PRO, na něž upozorňovala již v rozkladu, s tím, že v posledně zmíněné rozhodoval Městský soud v Praze pod sp. zn. 6 Ad 16/2024. Správní orgány i správní soudy tam označily za žádoucí, aby bylo datum zákroku uvedeno, nicméně konstatovaly, že je v souladu se zásadami, jimiž se tento typ řízení řídí, aby byl zohledněn časový odstup, nedostatek listin i specifické postavení žadatele. Správní soudy dále uvedly, že pokusy žadatele časové rozpětí opakovaně více a více rozšiřovat nemusí správní orgány do nekonečna akceptovat a označily tvrzení žadatelky za nikoli hájitelná.
8. Podle žalobkyně uvedené naznačuje, že absence přesného data zákroku nemůže být vadou v žádosti, která ji činí neprojednatelnou. Původně uvedený časový údaj lze dodatečně opravovat či zpřesňovat, lze požadovat další zjišťování v navazujících obdobích apod.. Vše v míře, která nenaruší spravedlivou rovnováhu mezi výše vytčenými zájmy, tj. nejde o opakované „střílení od boku“, nedochází k nepřiměřené zátěži státní správy či třetích osob.
9. Žalobkyně odmítla argument žalovaného, dle kterého by si jistě pamatovala přesné datum tak závažného nezákonného zásahu učiněného bez jejího souhlasu. Takovou úvahu označila za úvahu ze slonovinové věže. Poukázala na kontext roku XXX, kdy si ani nemusela uvědomit, že se jednalo o krok nezákonný. Přinejmenším jej však ve svém postavení a při svém vzdělání nepochybně vnímala jako krok mocenský, proti němuž je jakýkoli odpor marný. Proto je naprosto logické, že si přesné datum v paměti neuchovala. Je jí XXX let a od zákroku uplynulo XXX let. Pokud správní orgány i správní soudy připouštějí, že časové vymezení zákroku lze upřesňovat či opravovat v průběhu řízení, a pokud připouštějí, aby jako základ byla uváděna časová rozpětí, pak je požadavek neuvedení přesného data již v žádosti formalismem nejen nepřiměřeným, ale především nelogickým. V zásadě takový požadavek motivuje účastníka, aby jen pro formu uvedl do žádosti jakékoli datum, ačkoli sám nezastává názor, že uvedeného dne k zákroku došlo, jen když bude mít formát den, měsíc, rok, v duchu „něco, cokoli“ do formuláře vyplnit, jen aby to úřad přijal, pak se to do vyjasní. Taková motivace nepochybně není v souladu se zásadami správního řízení.
10. Podle žalobkyně nebyl postup žalovaného ani v souladu se zásadou jednotnosti řízení, neboť v jiných řízeních je považováno dodatečné upřesňování v průběhu řízení za přípustné. Proto

Shodu s prvopisem potvrzuje K. N.

v jejím řízení nemůže být absence přesného data ve formátu den-měsíc-rok překážkou projednatelnosti žádosti.

11. Žalobkyně žádala, aby soud žalobou napadené rozhodnutí žalovaného, jakož i rozhodnutí ministerstva zrušil a věc vrátil k dalšímu řízení.

Vyjádření žalovaného

12. V písemném vyjádření k žalobě žalovaný argumentoval obdobně jako v odůvodnění svého rozhodnutí. Zdůraznil, že v daném konkrétním případě v lékařském záznamu je uvedení roku (asi) XXX z hlediska povinných náležitostí žádosti na § 6 odst. 1 písm. a) sterilizačního zákona nedostatečné. Navíc jde o údaj, který je opravovaný, což značně oslabuje jeho věrohodnost. Dále se tento údaj nachází v části anamnézy, je to anamnestický údaj, který sděluje pacient lékaři. Jde tedy opět o tvrzení žadatelky, nikoli o přímý důkaz sterilizace. Někdo tento údaj pouze zapsal, avšak není prokázáno, že je údaj verifikován.
13. Žalovaný se ohradil vůči argumentaci žalobkyně označující jeho úvahu jako ze skleněného zámku, kdy, dle tvrzení žalobkyně, ministerstvo nepožaduje datum zákroku v požadovaném formátu, pokud údaje lze v dalším řízení dostatečně zjišťovat či upřesňovat. Takové tvrzení žalobkyně popřel s tím, že jde o dezinterpretaci. S poukazem na bod 13 rozsudku NSS č. j. 10 As 51/2025-29, uvedl, že nezbytnost doložení údaje o datu provedení sterilizace sice žadatelka může v řízení měnit, ale musí se tak dít za podmínek uvedených v tomto rozsudku. V posuzované věci ale žadatelka konkrétní datum neuvedla vůbec.
14. K žalobkyní tvrzené rozhodovací praxi ministerstva žalovaný konstatoval, že ministerstvo vždy při podání žádosti zkoumá, zda žádost nebo její příloha obsahuje datum provedení sterilizace. Nelze-li datum sterilizace v požadovaném formátu zjistit ze žádosti nebo přílohy (typicky ze zdravotní dokumentace, kterou žadatelka k žádosti přiložila), pak ministerstvo vyzývá žadatelku k odstranění vady žádosti a přerušuje řízení. Samo ministerstvo datum zákroku v dalším řízení nezjišťuje ani neupřesňuje. Pokud žadatelka nesdělí datum sterilizace v požadovaném formátu ani po výzvě k odstranění vady své žádosti, je řízení zastaveno usnesením pro neodstranění vady.
15. Žalovaný rovněž popřel, že by mohlo být uváděno časové rozpětí, kdy mělo dojít ke sterilizačnímu zákroku.
16. Podle žalovaného je datum zákroku hmotněprávním určením skutku, nikoli procesní formalismus. Zákonodárce určil pravidla náležitosti žádosti v § 6 odst. 1 písm. a) sterilizačního zákona bez pochybností tak, že musí obsahovat datum, kdy byl zdravotní výkon proveden.
17. Žalovaný žádal, aby soud žalobu jako nedůvodnou zamítl.

Posouzení věci Městským soudem v Praze

18. Soud o věci samé rozhodl bez nařízení jednání, a to v souladu s ustanovením § 51 s. ř. s., neboť účastníci řízení takový postup akceptovali. Soud neprováděl důkaz obsahem spisového materiálu, který si od žalovaného vyžádal, neboť z něj podle ustálené judikatury správních soudů při přezkumu zákonnosti žalobou napadeného rozhodnutí vychází a důkaz se jím neprovádí.
19. Mezi účastníky nebyl sporný skutkový stav, soud jej proto ověřil z obsahu spisového materiálu a přistoupil k vypořádání žalobních bodů. Pro posouzení jejich důvodnosti z obsahu spisového materiálu vplynuly tyto podstatné skutečnosti:

Shodu s prvopisem potvrzuje K. N.

20. V žádosti žalobkyně mimo jiné uvedla, že ke sterilizaci došlo v přesně neurčitelném okamžiku v roce XXX v XXX. Ke dni podání žádosti si na konkrétní den provedení tohoto výkonu nevzpomíná, ani se jí to nepodařilo zjistit při vynaložení veškerého úsilí. Žádala o poskytnutí kopie zdravotnické dokumentace v XXX (poskytovatel). Bylo jí však sděleno, že zdravotnická dokumentace ze XX. let 20. století je již skartována. Pro uplynutí skartačních lhůt jí nebylo vydáno ani žádné písemné potvrzení. Poslední gynekoložka jí informovala, že ve zdravotnické dokumentaci nemá žádný konkrétní záznam, na základě kterého by mohla potvrdit přesný datum sterilizace nebo její okolnosti. Protože je již velmi pokročilém věku a od provedení sterilizace uplynulo již bezmála XX let, přesné okolnosti a důvody sterilizace si nepamatuje. Před sterilizací porodila 6 dětí, všechny spontánním porodem, jednou jí byla provedena interrupce, vážnými potížemi ani chronickými nemocemi před sterilizací netrpěla. Sterilizace jí byla provedena jako samostatný lékařský výkon v souvislosti s jinou operací. K hospitalizaci přistoupila na nátlak sociální pracovnice, která v té době obcházela romské obyvatele města a přemlouvala je ke sterilizaci, aby mohli pobírat dávky sociálního zabezpečení bez vysvětlení, co sterilizace znamená. Žádost o provedení sterilizace poslala sociální pracovnice sama, žalobkyně nic nepodepisovala. Má nízké dokončené vzdělání, je prakticky negramotná, neumí číst a psát, takže by nevěděla, co je napsané. V nemocnici jí nikdo nic nevysvětloval ani nedával podepsat. Při propuštění jí bylo sděleno, že už nemůže mít děti a že je to nevratné. Z toho byla smutná, ale brala to tak, že jí to uložila sociální pracovnice jako povinnost a nedá se s tím nic dělat. Později trpěla gynekologickými zdravotními potížemi. Zda jí byla po operaci poskytnuta nějaká dávka si nepamatuje, ale nevylučuje to.
21. K žádosti žalobkyně připojila záznam gynekologa ze dne XXX, zn. XXX, kde se v anamnéze uvádí mimo jiné „dosavadní léčba (operace)“. Na tomto záznamu je jako časový údaj sterilizace uveden rok zřejmě XXX, jak žalobkyně tvrdí, nelze to však určit bez pochyb, neboť je jedna-jedna z číslic přepsána. Za další důkazy v žádosti označila dožádání státního archivu za účelem zjištění, zda jí byla vyplacena dávka za sterilizaci, svou výpověď, závěrečné stanovisko VOP ze dne XXX sp. zn. XXX. K tomu navrhla, aby si ministerstvo vyžádalo archivní údaje o sociální práci v romských komunitách na Mostecku ve druhé polovině 60. let 20. století za účelem donucování romských žen k podstoupení sterilizace.
22. Výzvou ze dne XXX č. j. XXX, ministerstvo žalobkyni podle § 45 odst. 2 správního řádu vyzvalo, aby ve lhůtě 10 dnů od doručení této výzvy doplnila žádost o uvedení konkrétního data provedení výkonu sterilizace ve formátu den-měsíc-rok vyžadovaný dle § 6 odst. 1 písm. a) sterilizačního zákona s upozorněním, že pokud ve stanovené lhůtě nebude žádost doplněna o uvedenou obsahovou náležitost, ministerstvo podle § 66 odst. 1 písm. c) správního řádu řízení zastaví. Ministerstvo dále žalobkyni žádalo o sdělení informace, zda již v minulosti nějaké finanční odškodnění újmy či zadostiučinění z důvodu předmětné protiprávní sterilizace od nemocnice, ve které k zákroku došlo, obdržela. Současně ministerstvo za tím účelem řízení o žádosti přerušilo na dobu 10 dnů od doručení. Podle razítka byla výzva k odstranění vad žádosti vypravena dne XXX a určena do vlastních rukou adresáta. Podle sdělení držitele poštovní licence byla pro žalobkyni zásilka připravena k vyzvednutí dne XXX, vyzvednuta ale nebyla, proto byla dne XXX vrácena odesílateli.
23. Soud při posouzení vyšel z následující právní úpravy:
24. Podle § 2 zákona sterilizačního zákona je oprávněnou osobou fyzická osoba, která se podrobila v období od 1. 7. 1966 do 31. 3. 2012 ve zdravotnickém zařízení na území, které je součástí území České republiky, sterilizaci v rozporu s právem.

Shodu s prvopisem potvrzuje K. N.

25. Podle § 3 odst. 1 téhož zákona sterilizací v rozporu s právem se pro účely tohoto zákona rozumí zdravotní výkon zabraňující plodnosti, k jehož provedení oprávněná osoba neudělila souhlas, nebo souhlas udělila při takovém porušení právních předpisů upravujících v rozhodném období provedení zdravotního výkonu zabraňujícího plodnosti anebo za takových okolností, jež vylučují nebo vážně narušují svobodu a prostotu omylu uděleného souhlasu.
26. Podle § 5 odst. 2 téhož zákona na řízení o přiznání nároku se použije správní řád, pokud tento zákon nestanoví jinak.
27. Podle § 6 odst. 1 téhož zákona žádost o přiznání nároku musí kromě obecných náležitostí obsahovat a) vylíčení rozhodných skutečností případu, zejména označení zdravotnického zařízení, v němž ke zdravotnímu výkonu zabraňujícímu plodnosti došlo, datum, kdy byl tento zdravotní výkon proveden, a vylíčení okolností, za nichž k tomuto zdravotnímu výkonu došlo, b) značení listin a jiných důkazních prostředků, jichž se oprávněná osoba na podporu svého práva dovolává, c) bankovní účet, na který má ministerstvo poukázat přiznanou peněžní částku.
28. Podle § 6 odst. 2 téhož zákona státní orgány, jakož i právnické a fyzické osoby jsou povinny na výzvu ministerstva poskytnout nezbytnou součinnost potřebnou ke zjištění skutkového stavu věci bez důvodných pochybností, zejména předložit listiny či jiné důkazní prostředky.
29. Podle § 3 správního řádu nevyplyvá-li ze zákona něco jiného, postupuje správní orgán tak, aby byl zjištěn stav věci, o němž nejsou důvodné pochybnosti, a to v rozsahu, který je nezbytný pro soulad jeho úkonu s požadavky uvedenými v § 2.
30. Podle § 4 odst. 2 správního řádu správní orgán v souvislosti se svým úkonem poskytne dotčené osobě přiměřené poučení o jejích právech a povinnostech, je-li to vzhledem k povaze úkonu a osobním poměrům dotčené osoby potřebné.
31. Podle § 66 odst. 1 písm. c) správního řádu řízení o žádosti správní orgán usnesením zastaví, jestliže žadatel v určené lhůtě neodstranil podstatné vady žádosti, které brání pokračování v řízení.
32. Podle § 27 zákona č. 20/1966 Sb., o péči o zdraví lidu, sterilizace se smí provést jen se souhlasem nebo na vlastní žádost osoby, u níž má být sterilizace provedena, a to za podmínek stanovených ministerstvem zdravotnictví.
33. Soud o věci rozhodoval při vědomí již ustálené judikatury správních soudů ve věcech odškodnění nezákonných sterilizací v souladu s důvodovou zprávou ke sterilizačnímu zákonu a plně přisvědčuje z nich vyplývajících závěrů, že protiprávní sterilizace je závažným zásahem do základních lidských práv jako je právo na ochranu života a zdraví, právo na nedotknutelnost osoby a jejího soukromí či právo na rodinný život.
34. Také podle judikatury Evropského soudu pro lidská práva mají státy pozitivní povinnost chránit fyzickou integritu pacientů a poskytnout obětem nedbalostních lékařských zákroků přístup k řízením umožňujícím jim v odůvodněných případech přiznat náhradu škody (rozsudek ze dne 2. 5. 2017 ve věci Jurica proti Chorvatsku, stížnost č. 30376/13). To platí tím spíše u úmyslných zásahů do fyzické integrity jednotlivce ze strany nemocnice nebo lékaře (rozsudek ze dne 2. 6. 2009 ve věci Codarcea proti Rumunsku, stížnost č. 31675/04). A pozitivní povinnost státu chránit osoby před zakázaným špatným zacházením byla Evropským soudem pro lidská práva výslovně shledána také v kontextu sterilizace romské ženy bez informovaného souhlasu (viz rozsudek ze dne 8. 11. 2011 ve věci V. C. proti Slovensku, stížnost č. 18968/07).

35. Judikatura správních soudů dále dovodila, že je třeba k nárokům poškozených žen postupovat citlivě s ohledem na jejich situaci, kdy by správní orgány měly vycházet žadatelkám maximálně vstřícně, tím spíše, že na jím způsobené újme má zásadní podíl stát, který se svá pochybení snaží alespoň do jisté míry odčinit (rozsudek NSS ze dne 14. 11. 2023 č. j. 4 As 290/2022-42).
36. Z judikatury správních soudů rovněž vyplývá, že je třeba sterilizační zákon aplikovat na jednotlivé případy, v nichž musí mít žalovaný na zřeteli, že to byl stát, kdo v minulosti selhal. Přičemž vyjádření vůle odčinit nastalé pochybení musí nalézt odraz ve způsobu jeho rozhodování, v přístupu k žadatelkám, musí mít na paměti, že možnost získání odškodnění musí představovat efektivní prostředek nápravy, jak ostatně vyplývá i z důvodové zprávy ke sterilizačnímu zákonu.
37. Podle stanoviska soudu však oba správní orgány těmito obecným východiskům ve věci žalobkyně dostály a nedopustily se nedůvodného formalismu, čím by byl popřen smysl přijetí zákona (např. rozsudek Městského soudu v Praze ze dne 15. 11. 2022 č. j. 14 Ad 9/2022-33).
38. V projednávané věci bylo řízení o žádosti žalobkyně zastaveno usnesením ministerstva ze dne 8. 3. 2025 postupem podle § 66 odst. 1 písm. c) správního řádu proto, že žalobkyně jako žadatelka v žádosti neuvedla konkrétní datum provedení výkonu sterilizace ve formátu den-měsíc-rok, ač k tomu byla vyzvána a ministerstvo za tím účelem na dobu 10 dnů od doručení výzvy řízení přerušilo. Žalobkyně však ve stanovené lhůtě požadované doplnění žádosti neučinila, ani nepožádala o prodloužení lhůty. Výzvu si u poštovního doručovatele v době uložení nevyzvedla, nijak na ni nereagovala.
39. Soud si je zároveň vědom skutečností, které žalobkyně v žádosti uvedla (pokročilého věku, doby, která od výkonu měla uplynout, tvrzení o nízkém dokončeném vzdělání a nátlaku sociální pracovnice). Přes uvedené má však soud za to, že žalobkyně mohla a měla vyvinout snahu přiblížit konkrétní skutkové okolnosti tvrzené nezákonné sterilizace, aby bylo možné datum zákroku spolehlivě určit a k tomuto datu vztáhnout další postup v řízení. Žalobkyně mohla a měla specifikovat alespoň bližší časový rámec a vymezit jej např. ročním obdobím, obdobím pravidelných ročních svátků (Vánoce, Velikonoce, státní svátky), či se pokusit upamatovat, zda se doba tvrzeného zákroku sterilizace neděla v období nějaké rodinné události (oslavy jejích narozenin nebo některých z dětí, významná životní výročí) apod. Žalobkyně mohla a měla vyvinout aktivní snahu při zajišťování indicíí, které podporují její tvrzení o protiprávní sterilizaci, třeba i označením svědků, kteří by mohli její tvrzení dosvědčit. Samotný údaj (rok XXX) v části (1 list) záznamu gynekologa takovým bližším časovým určením tvrzené protiprávní sterilizace není, neboť se jedná o nachází v anamnestické části zdravotního záznamu (tedy v části, kterou sděluje pacient lékaři), druhak je to údaj přepisovaný, což snižuje jeho pravdivost.
40. Pokud žalobkyně za tohoto stavu na výzvu ministerstva k doplnění žádosti nijak nereagovala, ani nikdy nevysvětlila, proč si výzvu v úložní době u poštovního doručovatele nevyzvedla, a ani dodatečně se nepokusila upřesnit svou žádost alespoň ve výše naznačeném směru, nelze klást ministerstvu a žalovanému k tíži, že postupovali v souladu se zákonem a řízení podle § 66 odst. 1 písm. c) správního řádu zastavili.
41. S ohledem na výše uvedené neobstojí ani poukazy žalobkyně na údajně nedodržanou správní praxi ministerstva. Soud přisvědčuje žalovanému, a je mu známo i z vlastní rozhodovací činnosti, že je každá žádost žadatelky podle sterilizačního zákona zcela jedinečnou v tom

Shodu s prvopisem potvrzuje K. N.

smyslu, že popisuje navýsost individuální skutkový stav. Výsledky posouzení takového jedinečného skutkového stavu ministerstvem se tak liší, neboť jsou vždy odvislé právě od tohoto jedinečného skutkového stavu. Ministerstvo a žalovaný proto dopívají k různým závěrům. Míra zobecnění praxe ministerstva a žalovaného je proto v tomto ohledu limitována. Soud proto nepřihlédl k žalobkyní odkazované věci, řešené následně rozsudkem šestého senátu Městského soudu v Praze, a tvrzené nejednotnosti řízení.

42. Soud přitom neshledal, že by byl postup ministertsva a žalovaného v rozporu se závěry rozsudku Nejvyššího správního soudu ze dne 14. 11. 2023 č.j. 4 As 290/2022-42, dle kterého v případě nároků poškozených žen „je třeba postupovat citlivě s ohledem na situaci žadatelek. Správní orgány by jim proto měly vycházet maximálně vstříc, a to tím spíše, že na jim způsobené újme má zásadní podíl stát, který se svá pochybení snaží alespoň do jisté míry odčinit. Ani, že by správní orgány neměly při posouzení žádosti žalobkyně na mysli skutečnost, že to byl stát, kdo v minulosti selhal, přičemž vyjádření vůle odčinit nastalé pochybení musí nalézt odraz ve způsobu jeho rozhodování a v přístupu k žadatelkám. Rozhodující správní orgán musí mít na paměti, že možnost získání odškodnění musí představovat efektivní prostředek nápravy, po kterém volá důvodová práva.
43. Soud připomíná, že správní řád je sice vystavěn na zásadě materiální pravdy, kdy platí, že správní orgán je obecně povinen zjistit *ex officio* skutečný stav věci, o které má rozhodovat, aniž by se omezoval na tvrzení účastníků (stran) řízení, tyto obecné principy jsou však v případě řízení o žádosti dle zákona č. 297/2021 Sb. modifikovány. Jak vysvětlil Nejvyšší správní soud v rozsudku ze dne 4. 7. 2024, č.j. 9 As 61/2023-65, č. 4623/2024 Sb. NSS, musí v případě důkazní nouze na straně žadatelky žalovaný posoudit, zda žadatelka „předestřela alespoň na první pohled hájitelné tvrzení, že se v rozhodném období podrobila sterilizaci v rozporu s právem. O takto hájitelné tvrzení se bude jednat za podmínky, že v řízení najevo vyšlé indicie ve svém souhrnu nepřipouštějí jiné racionální vysvětlení situace či chování jednotlivých účastníků, než že k protiprávní sterilizaci žadatelky pravděpodobně došlo tak, jak žadatelka tvrdí. V takovém případě musí správní orgány považovat předpoklady pro přiznání jednorázové peněžní částky za naplněné, ledaže samy prokáží, že ke skutečnostem žadatelkou tvrzeným dojít nemohlo“.
44. Žalobkyně ale nepředestřela taková tvrzení, která by byt jen osvědčila, že k její sterilizaci došlo, natož že se tak stalo v důsledku protiprávního jednání zdravotnického personálu, resp. zdravotnického zařízení.
45. Soud zdůrazňuje, že zastavení řízení o žádosti v nyní projednávané věci nezaložilo překážku věci rozhodnuté. Žalobkyně může žádost podat znovu. Měla by tak ovšem činit poté, kdy dokáže spojit svou vzpomínku s konkrétním datem či okolnostmi, které umožňují takové datum určit (obdobně rozsudek NSS ze dne 10. 10. 2025 č. j. 10 As 51/2025-29).

Závěr a náklady řízení

46. Správní orgány obou stupňů tedy nijak nepochybily, pokud dospěly k závěru, že v posuzované věci nebyly osvědčeny zákonné náležitosti týkající se tvrzení o provedení výkonu sterilizace. Soud proto žalobu jako důvodnou podle § 78 odst. 7 s. ř. s. zamítl.
47. Výrok o nákladech řízení je dán ustanovením § 60 odst. 1 s. ř. s. Žalobkyně nebyla ve věci procesně úspěšná, a proto jí nenáleží náhrada nákladů řízení; žalovanému správnímu orgánu, který měl úspěch, však důvodně vynaložené náklady řízení nevznikly.

Poučení:

Shodu s prvopisem potvrzuje K. N.

Proti tomuto rozhodnutí lze podat kasační stížnost ve lhůtě dvou týdnů ode dne jeho doručení. Kasační stížnost se podává ve dvou (více) vyhotoveních u Nejvyššího správního soudu, se sídlem Moravské náměstí 6, Brno. O kasační stížnosti rozhoduje Nejvyšší správní soud.

V řízení o kasační stížnosti musí být stěžovatel zastoupen advokátem; to neplatí, má-li stěžovatel, jeho zaměstnanec nebo člen, který za něj jedná nebo jej zastupuje, vysokoškolské právnické vzdělání, které je podle zvláštních zákonů vyžadováno pro výkon advokacie.

Praha 30. dubna 2026

JUDr. Ivanka Havlíková
předsedkyně senátu

Shodu s prvopisem potvrzuje K. N.